

Q9 तपाईंले औषधि समाप्त गरिसकेपछि के हुन्छ?

तपाईंले 6 महिना सम्म औषधि सेवन गरेपछि, कषयरोग लागेको छ वा छैन भनेर जाँच गर्न औषधि सधियाएको तुरुन्तै, 6 महिना पछि, 1 वर्ष पछि, र पुनः 2 वर्षमा छातीको एक्स-रे लनुपर्छ। साथै, यदि तपाईंलाई खोकी, कफ, छाती दुख्ने, ज्वरो, आदि जस्ता लक्षणहरू देखिएमा तुरुन्तै आफ्नो प्राथमिक चिकित्सकको सल्लाह लनुहोस्।

यदि औषधि लौंदै गर्दा वा सधियाएपछि पनि, तपाईंलाई खोकी, कफ, छाती दुख्ने, ज्वरो, आदि जस्ता लक्षणहरू

देखिएमा तुरुन्तै आफ्नो प्राथमिक चिकित्सकको सल्लाह लिएर छातीको एक्स-रे गराउनुहोस्।

तपाईंले कषयरोगको देखभाल, नविको हुने प्रक्रिया, मुखबाट औषधि सेवन गर्ने, आदिको बारेमा आफूले चाहेको समयमा स्थानीय जन स्वास्थ्य केन्द्रबाट सल्लाह लनि सक्नुहुन्छ। यदि कुनैपनि बेला तपाईंलाई केही समस्या परेमा वा प्रश्न भएमा कृपया स्थानीय जन स्वास्थ्य सेवा केन्द्रबाट बुझ्न सक्नुहुन्छ।

प्रमुख जन स्वास्थ्य नर्स

कषयरोगको अन्तर्हति
(सम्भाव्य)
सङ्क्रमणको उपचार

Q & A
प्रश्नोत्तर

क्षयरोगको सङ्क्रमणबाट रोकथाम गरौं

रोग सरेको छ वा छैन भन्ने नश्चिति गर्न, ट्यूबरक्यूलनि स्कनि टेस्ट (क्षयरोगको छाला जाँच) र QFT जाँच गरिन्छ।

() को जाँच नतजिह्रू

	ट्यूबरक्यूलनि (छाला जाँच) जाँच			QFT जाँच			छातीको एक्स-रे जाँच		
जाँच गरेको मिति	वर्ष	महिना	दनि	वर्ष	महिना	दनि	वर्ष	महिना	दनि
नतजिह्रू									केही खराबी छैन

नतजिह्रूमा देखिए अनुसार तपाईंलाई रोकथाम-मूलक औषधिको आवश्यकता पर्नेछ।

Q1 क्षयरोगको अन्तर्हति (सम्भाव्य) सङ्क्रमणको उपचार के हो?

क्षयरोग सङ्क्रमणको जोखिम अत्याधिक देखिएमा, यसको रोकथाम गर्न औषधि दिइन्छ। अर्को शब्दमा भन्दा, औषधिले क्षयरोगको आक्रमणलाई रोक्छ (रोकथाम-मूलक औषधि)।

Q2 तपाईं सङ्क्रमण हुनुभएको केसरी थाहा पाउनु?

शरीरमा ट्यूबरकुल ब्यासलिस नामक जीवाणु छ भने, यस्तो सङ्क्रमणलाई क्षयरोग भएको भनिन्छ। सङ्क्रमण भएको पत्ता लगाउन, ट्यूबरक्यूलनि स्कनि टेस्ट (छालामा गरिने जाँच) र QFT जाँच गरिन्छ।

Q3 के रोग लाग्नु भनेको अर्कै कुरा हो?

शरीरमा ट्यूबरकुल ब्यासलिस नामक जीवाणु भएर पनि, तपाईंको रोग प्रतरोधात्मक प्रणाली बलियो छ भने यसले ब्याक्टेरियालाई दबाएर राख्छ। यसको अर्थ ब्याक्टेरिया नष्ट भएको होइन, यो शरीर भन्तिर सुषुप्त अवस्थामा बसेको हुन्छ। शरीरको रोग प्रतरोधात्मक प्रणाली कमजोर हुँदा, रोग लाग्न शुरु हुन्छ।

धेरैजसो अवस्थाहरूमा दुई वर्ष भन्दा कम समयमा रोग लाग्न थाल्छ, र थोरै अवस्थामा मात्र दुई वर्ष भन्दा बेसी लाग्न सक्छ। जे भएपनि समय आएपछि रोग लाग्छ।

Q4 रोकथाम-मूलक औषधिले के काम गर्छ?

INH(Hydrazide) वा RFP(Rifampicin) भन्ने औषधि प्रयोग गरि शरीर भित्र रहेका क्षयरोगका किटाणुहरूलाई निर्मूल पारिन्छ। औषधि सेवन गर्नु पर्ने अवधिमा INH(Hydrazide) सेवन गर्ने भएमा ६ महिना, INH(Hydrazide) र RFP(Rifampicin) सेवन गर्ने भएमा ३ महिना देखि ४ महिना सम्म, यदि नकारात्मक असर (साईड ईफेक्ट) आदिले INH(Hydrazide) प्रयोग गर्न निमित्त नै अवस्थामा RFP(Rifampicin) ४ महिना सेवन गर्नुपर्ने हुन्छ। औषधि तथा सेवन गर्नु पर्ने अवधि फरक भएतापनि औषधिले गर्ने कार्य तथा असर उस्तै हो। औषधि दिनमा एक पटक हरेक दिन सहि तरीकाले नियमितरूपमा सेवन गर्नु महत्वपूर्ण छ।

Q5 रोकथाम-मूलक औषधिले कतको असर गर्छ?

वर्षको 10 वर्षमा देखिए अनुसार, औषधि प्रयोग गर्दा नगर्ने मानसिह्रूको तुलनामा, दैनिक औषधि सेवन गर्ने मानसिह्रूमा रोग लाग्ने सम्भावना 70% भन्दा कम रहन्छ। औषधि सेवन नगर्ने, वा अनियमति ढङ्गमा औषधि सेवन गर्ने मानसिह्रूमा, उक्त प्रतशित घट्छ र रोग लाग्ने जोखिम बढ्दै जान्छ।

नियमति रूपमा नभुला औषधि सेवन गर्नु शरीरको लागि जरुरी कुरा हो।

औषधि उपचारको नोटबुक

आफ्नो औषधि लनिहोस्

Q6 रोकथाम-मूलक औषधि सेवन गर्दा के कुरामा ध्यान दनिपर्छ?

तपाईंको दैनिक जीवनमा कुनैपनि बिन्देजहरू छैन। यसबाट दैनिक जीवन, काम वा वदियालय जस्ता कुराहरूमाथि कुनै असर पर्ने छैन।

Q7 यसका साइड इफेक्टहरू के छन्?

INH(Hydrazide) र RFP(Rifampicin) विश्वभर नै क्षयरोगको रोकथाम तथा उपचारको औषधिका रूपमा लामो अवधि देखि प्रयोग गरिदै आएको र नकारात्मक असर (साईड ईफेक्ट) पनि कम भएका औषधिहरू हुन्। तर, नगण्यमात्रामा कलेजोको क्रियाकलापलाई कमजोर गराउने, हातखुट्टा निदाउने तथा झमझम हुने, भोकतिखा नलाग्ने, छाला मा डावर देखा पर्ने आदि हुन सक्छ। यस्तो भएको खण्डमा जवाउने गर्नु भएको चिकित्सकसंग सरसल्लाह गर्ने गरौं।

Q8 खर्च कति लाग्छ?

क्षयरोगको उपचार सरकारी खर्चमा हुन्छ, जसको कारण व्यक्तिगत रूपमा खर्च नकै कम्ती हुन्छ। यसको लागि आवेदन गर्न, कृपया ट्यूबरक्यूलोसिस मेडिकल एक्सपेन्सेस पब्लिक एक्सपेन्डिचर एप्लिकेशन (तपाईंको प्राथमिक चिकित्सकले तयार पारेको) साथै एउटा एक्स-रे पनि संलग्न गरि तपाईंको स्थानीय जन स्वास्थ्य सेवा केन्द्रमा जानुहोस्।